

PRÁVO NA SÚDNU OCHRANU**bez právnej vety***(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 426/2013 z 11. júna 2014)*

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudcov Marianny Mochnáčovej a Milana Lalíka o sťažnosti obchodnej spoločnosti ČSOB Leasing, a. s., Panónska cesta 11, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Malata, Pružinský, Hegedúš & Partners s. r. o., Prievozská 4/B, Bratislava, v mene ktorej koná JUDr. Milan Malata, advokát a konateľ, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 6 Cb 47/2010-265 z 5. januára 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 Cob 77/2012 z 19. decembra 2012 takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti obchodnej spoločnosti ČSOB Leasing, a. s., ktorou namieta porušenie práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 6 Cb 47/2010-265 z 5. januára 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 Cob 77/2012 z 19. decembra 2012, n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :**I.**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. februára 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti ČSOB Leasing, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Milanom Malatom, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 Cb 47/2010-265 z 5. januára 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43 Cob 77/2012 z 19. decembra 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Sťažovateľka sa žalobou podanou okresnému súdu domáhala, aby uložil odporcovi – spoločnosti VINICA, a. s. „v reštrukturalizácii“, Cesta slobody 771, Vinica, vydať jej sejačku HORCH Concord CO9, výrobné číslo 33021260, ktorá bola predmetom lízingovej zmluvy. Okresný súd napadnutým rozsudkom rozhodol vo veci tak, že návrh zamietol a sťažovateľku

zaviazal nahradiť odporcovi trovy konania. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd o odvolaní sťažovateľky rozhodol rozsudkom, ktorým napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil a zmenil ho iba v časti o náhrade trov konania.

3. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namieta, že k porušeniu v bode 1 označených práv došlo napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu, ktoré sú podľa jej názoru a s odkazom na judikatúru ústavného súdu a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnené a arbitrárne, keďže oba sudy sa pri odôvodnení svojich rozhodnutí nedostatočne zaoberali aplikáciou právnych noriem zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) na stanovenie právneho režimu pohľadávok vyplývajúcich z lízingových zmlúv v reštrukturalizačnom konaní na posudzované skutkové okolnosti prípadu. Podľa tvrdení sťažovateľky všeobecné sudy nesprávne interpretovali aplikovanú právnu normu a v rámci odôvodnenia sa nedostatočne vysporiadali so skutkovým a právnym stavom veci.

4. Podľa sťažovateľky «Navrhovateľ (v konaní pred ústavným súdom sťažovateľka, pozn.) si do reštrukturalizačného konania vedeného voči dlžníkovi prihlásil pohľadávky vo výške 10.737,84 EUR, ako pohľadávky splatné do začatia reštrukturalizačného konania. Následne dňa 10. 05. 2010 navrhovateľ vypovedal Leasingovú zmluvu z titulu omeškania úhrady pohľadávok z nezaplatených splátok vo výške 10.737,84 EUR, splatných po začatí reštrukturalizačného konania. Z dôvodu ukončenia Leasingovej zmluvy navrhovateľ požadoval vydanie predmetu financovania, nakoľko odporca stratil akékoľvek užívacie a dispozičné právo nad predmetom financovania. Okresný súd Veľký Krtíš sa stotožnil s argumentáciou odporcu, podľa ktorého je ukončenie Leasingovej zmluvy zo stany Navrhovateľa neúčinné, nakoľko v súlade s § 114 ods. 1 písm. d) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v platnom znení (ďalej ako „ZoKR“) nemožno zmluvu ukončiť pre omeškanie nároku, ktorý vznikol pred začatím reštrukturalizačného konania.

Následne Okresný súd Veľký Krtíš poukázal na § 120 ZoKR, v zmysle ktorého mal za to, že si mal navrhovateľ prihlásiť do reštrukturalizačného konania odporcu všetky neuhradené splátky vyplývajúce z Leasingovej zmluvy a nie len tie, ktoré boli splatné do začatia reštrukturalizačného konania. Následne Okresný súd konštatoval, že nakoľko nedošlo k účinnému ukončeniu Leasingovej zmluvy a došlo k potvrdeniu schváleného reštrukturalizačného plánu odporcu súdom, v súlade s § 155 ods. 1, 2 a 3 ZoKR sa ustanovenia plánu stávajú účinnými voči všetkým jeho účastníkom. Plán potvrdený súdom sa považuje za právny úkon urobený vo forme a spôsobom, ktorý je vyžadovaný osobitnými predpismi pre vznik, zmenu alebo zánik práv alebo záväzkov obsiahnutých v pláne. V záväznej časti plánu boli obsiahnuté ustanovenia, v zmysle ktorých dôjde k prevodu vlastníckeho práva k predmetu financovania z navrhovateľa na odporcu po úplnom zaplatení pohľadávok prihlásených do reštrukturalizácie odporcu, najneskôr dňa 30. 06. 2012.

Vzhľadom na uvedené Okresný súd Veľký Krtíš konštatoval, že navrhovateľ si mal do reštrukturalizačného konania prihlásiť všetky neuhradené splátky Leasingovej zmluvy, nie len tie, ktoré boli splatné do začatia reštrukturalizačného konania. K prevodu vlastníckeho práva z navrhovateľa na odporcu v zmysle ustanovení obsiahnutých v reštrukturalizačnom pláne došlo potvrdením plánu príslušným reštrukturalizačným súdom. ...

Krajský súd v Banskej Bystrici sa v rámci odvolacieho konania plne stotožnil s právnym názorom Okresného súdu Veľký Krtíš a pre doplnenie uviedol. Leasingová zmluva nie je zmluvným typom upraveným v Obchodnom alebo Občianskom zákonníku, v dôsledku čoho je

uzatvorená v súlade s § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka. Aj keď Leasingová zmluva vykazuje znaky nájomnej zmluvy podľa § 663 a nasl. Občianskeho zákonníka, má špecifickú povahu, pretože predmet financovania pri Leasingovej zmluve získa nájomca do užívania naraz, a to pri podpise zmluvy, zatiaľ čo pri nájomných zmluvách získava nájomca predmet nájmu do užívania postupne. Krajský súd v Banskej Bystrici ďalej konštatuje, že ak navrhovateľ neukončil Leasingovú zmluvu, keď mu odporca ako nájomca nezaplatil leasingové splátky včas, aj keď nemusel byť ešte v úpadku, nie je daný dôvod chrániť navrhovateľa ako prenajímateľa, ktorý toto svoje právo pred začatím reštrukturalizácie odporcu nevyužil, najmä ak by to mohlo poškodiť majetkovú podstatu odporcu. V rámci ostatnej argumentácie sa Krajský súd v Banskej Bystrici stotožnil s argumentáciou súdu prvého stupňa.»

5. Podľa tvrdení sťažovateľky základnou a podstatnou skutočnosťou pre posúdenie veci bolo stanovenie právneho režimu pohľadávok – splátok, ktoré bol odporca povinný hradiť sťažovateľke pred a po dátume začatia reštrukturalizačného konania, a ich prihlášky do reštrukturalizačného konania, ukončenia platnosti lízingovej zmluvy a vydania jej predmetu. Sťažovateľka zásadne nesúhlasí s právnymi názormi všeobecných súdov, ktoré sa stotožnili s argumentáciou odporcu, že pohľadávky vyplývajúce z lízingových zmlúv vznikli v čase uzatvorenia predmetnej lízingovej zmluvy, že predmet nájmu pri lízingovom nájme získa nájomca naraz pri uzatvorení zmluvy a takéto tvrdenie považuje za nepreskúmateľné a bez opory v skutkovom a právnom rámci prípadu aj s odkazom na odbornú literatúru.

6. Sťažovateľka s odkazom na porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru namieta aj nedostatočnú ochranu práv hmotného charakteru podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu a to tým, že rozhodnutím všeobecných súdov došlo k úplnému odňatiu výhradného vlastníckeho práva sťažovateľky k predmetu financovania. Podľa jej názoru môže dôjsť k zásahu do vlastníckeho práva iba v prípade, ak subjekt, o ktorého práva ide s ním vyjadril jednoznačnú vôľu, ktorá nemôže byť nahradená reštrukturalizačným plánom, a to ani v prípade, že bol schválený veriteľmi a potvrdený súdom. Sťažovateľka tiež namietala, že krajský súd v rozpore s právnym poriadkom poskytol jednému z účastníkov konania zvýšenú ochranu jeho majetkových práv bez náležitého odôvodnenia, a za neprípustné považuje aj jej sankcionovanie z dôvodu, že si neuplatnila svoje práva (vypovedanie zmluvy) pred začatím reštrukturalizačného konania.

7. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu konaním a rozhodnutím okresného súdu a konaním a právoplatným rozhodnutím krajského súdu, tieto rozhodnutia zrušil a vec im vrátil na ďalšie konanie.

II.

8. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 426/2013-18 z 19. júna 2013 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Zároveň listami vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadril k vhodnosti ústneho pojednávania, a predsedov okresného súdu a krajského súdu aj na vyjadrenie k prijatej sťažnosti.

9. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení z 30. júla 2013 uviedol, že sťažnosť sťažovateľky by mala byť vyhlásená za neprípustnú z dôvodu, že sťažovateľka nepodala generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podnet na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), čím nevyčerpala všetky právne prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv alebo slobôd poskytuje a pre prípad, že by ústavný súd túto argumentáciu neuznal, s odkazom na judikatúru ústavného súdu uviedol, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej. Poukázal, že sťažovateľka ako navrhovateľka v základnom konaní bola účastníčkou so všetkými procesnými právami a povinnosťami, mala zabezpečený reálny prístup k súdu a súd v jej veci konal podľa relevantných právnych noriem a ústavne súladným spôsobom rozhodol. Podľa vyjadrenia predsedu okresného súdu nedošlo k porušeniu práva na súdnu ochranu ani práva vlastníť majetok, a preto žiada, aby ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

10. Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení z 26. novembra 2013 uviedol, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu nepovažuje za arbitrárne, ako to tvrdí sťažovateľka, pretože podrobne a v dostatočnom rozsahu nad rámec požadovaný v § 219 ods. 2 OSP zdôvodňuje výrok napadnutého rozhodnutia, dostatočným spôsobom sa vysporiadalo s argumentáciou sťažovateľky, ktorú uviedla v konaní na súde prvého stupňa a v odvolacom konaní. Zastáva názor, že sťažovateľka nepreukázala, že došlo k porušeniu jej práva vlastníť majetok, keďže svoje majetkové práva si uplatňovala v reštrukturalizačnom konaní, kde o týchto právach bolo rozhodnuté v takom rozsahu, v akom si ich uplatnila. Predseda krajského súdu sa k vecnej stránke rozhodnutia nevyjadril a pripojil stanovisko predsedníčky senátu z 22. novembra 2013, ktorá v ňom uviedla, že krajský súd ako súd odvolací svojím rozhodnutím potvrdil napadnuté rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne a v celom rozsahu sa s ním stotožnil, pričom osobitne zdôraznil povahu lízingových zmlúv a podrobne poukázal na ich špecifiká, tak ako vyplývajú zo zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

11. Vyjadrenie okresného súdu a krajského súdu k sťažnosti zaslal ústavný súd na vyjadrenie sťažovateľke. Sťažovateľka vo svojom vyjadrení (ďalej len „vyjadrenie“) z 20. januára 2014 (ústavnému súdu doručenom 13. marca 2014) k námietke prípustnosti sťažnosti z dôvodu nepodania podnetu generálnemu prokurátorovi na podanie mimoriadneho dovolania vznesenej okresným súdom s odkazom na judikát ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 42/01 a sp. zn. I. ÚS 19/01 uviedla, že jeho podanie nemožno považovať za účinný právny prostriedok na ochranu základných práv a slobôd, ktorý je nevyhnutné vyčerpať v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde pred podaním ústavnej sťažnosti, v dôsledku čoho je námietku potrebné považovať za neopodstatnenú a sťažnosť sťažovateľky za prípustnú a dôvodnú.

V spoločnej časti svojho vyjadrenia k námietkam okresného súdu a krajského súdu venovala sťažovateľka hlavnú pozornosť argumentácii o porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, keď uviedla, že ochranu vlastníckeho práva sťažovateľky je potrebné chápať jednak v rovine majetkového práva sťažovateľky k pohľadávkam, ktoré má voči spoločnosti VINICA, a. s., ako subjektu, ktorý vstúpil do reštrukturalizačného konania, a jej práva na ústavne konformný výklad aplikovaných právnych noriem zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a jednak v rovine majetkového práva sťažovateľky k predmetu – sejačke HORCH Concord CO9 ako hnutelnej veci, vlastníctvo ku ktorej jej bolo nezákonne odňaté. Sťažovateľka uvádza, že tak okresný súd, ako aj krajský súd sa stotožnili v názore, že podľa

§ 114 ods. 1 písm. d) a § 120 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pohľadávky, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu, resp. pred začatím reštrukturalizačného konania, sa musia uplatniť prihláškou v reštrukturalizačnom konaní bez ohľadu na ich splatnosť. Sťažovateľka poukázala aj na právne názory odbornej verejnosti.

V ďalšej časti svojho vyjadrenia sťažovateľka venovala pozornosť charakteristike lízingovej zmluvy a spôsobu úhrady predmetu lízingu, poukázala tiež na nevhodnosť odkazu krajského súdu na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31 Cdo 4356/2008, v ktorom podľa tvrdení sťažovateľky išlo o podstatne iné skutočnosti ako v predmetnom prípade, a dospela k záveru, že postupom okresného súdu a krajského súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu skutkového stavu veci a nesprávnemu výkladu dotknutých ustanovení právnych predpisov.

K druhej namietanej rovine ochrany vlastníckeho práva sťažovateľky a ochrany práva na prístup k súdu sťažovateľka uviedla, že k prevodu vlastníckeho práva k financovanému predmetu zo sťažovateľky na lízingového nájomcu došlo na základe súdom potvrdeného reštrukturalizačného plánu, a to uhradením celej pohľadávky sťažovateľkou prihlásenej do reštrukturalizačného konania, pričom konajúce súdy považovali takýto postup za legitímny a ústavne konformný. Sťažovateľka sa s uvedeným výkladom nestotožňuje, považuje ho za protiústavný a zásadným spôsobom zasahujúci do ústavne garantovaného práva vlastníť majetok a uvádza, že uplatnením príslušných ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii tak, ako to vykonal okresný súd a krajský súd môžu veritelia ako účastníci reštrukturalizačného konania (bez vlastníckeho práva a práva dispozície s vecou) rozhodnúť o prevode vlastníckeho práva k veci, ktorá je vo vlastníctve tretej osoby.

Sťažovateľka odkazuje aj na Občiansky zákonník platný pre nadobúdanie vlastníckeho práva a zdôrazňuje, že schválený reštrukturalizačný plán nie je možné považovať za kúpnu alebo darovaciu zmluvu alebo inú zmluvu alebo rozhodnutie štátneho orgánu, a preto tvrdí, že podľa platného právneho poriadku nie je možné, aby subjekt nadobudol vlastnícke právo k veci na základe reštrukturalizačného plánu potvrdeného príslušným súdom.

Podľa tvrdení sťažovateľky je výklad prezentovaný dotknutými súdmi rozporuplný aj vzhľadom na postavenie veriteľa ako lízingového prenajímateľa aj v prípade, ak by si do reštrukturalizačného konania prihlásil všetky leasingové splátky, ktoré sa stanú splatnými až po začatí reštrukturalizačného konania. Problematické je aj vlastnícke právo veriteľa, ktorého pohľadávky sa v rámci potvrdeného reštrukturalizačného plánu uspokojujú ako nezabezpečené, čo v reálnych podmienkach predstavuje uspokojenie na úrovni od 5 % do 50 % prihlásenej pohľadávky, pričom naďalej zostáva vlastníkom predmetu financovania, ktorý užíva dlžník. Na uvedenú situáciu nedali súdy vo svojich rozhodnutiach ani len čiastočnú odpoveď, pričom východiská z takejto situácie môžu byť závažné tak pre veriteľa, ako aj dlžníka. Následky môžu spočívať v uplatňovaní si vlastníckeho práva dlžníka k predmetu financovania, keď sa neuspokojené pohľadávky po riadnom splnení plánu dlžníkom budú považovať za nevymožiteľné.

K namietanému porušeniu práva na prístup k súdu a na súdnu ochranu sťažovateľka uviedla, že jeho súčasťou je aj právo na riadne odôvodnené súdne rozhodnutie. Podľa jej názoru však príslušné súdy, ktoré popri rozhodovaní o práve na vydanie veci vyslovili aj právny názor na spôsob prihlasovania pohľadávok z lízingových zmlúv do reštrukturalizačných konaní dlžníkov, svoje rozhodnutia náležite neodôvodnili a do úvahy nezobrali následky, ktoré napadnuté rozhodnutia vyvolali, v dôsledku čoho sa dostali do nesúladu s čl. 152 ods. 4 ústavy.

Sťažovateľka preto dospela k záveru, že „... výklad ustanovení ZoKR Okresným súdom Veľký Krtíš a Krajským súdom v Banskej Bystrici nie je ústavne konformný a porušuje majetkové práva sťažovateľa, a to práva vlastníť majetok. Zároveň máme za to, že postupom dotknutých súdov došlo k porušeniu ústavného práva na súdnu ochranu, a to tým, že nedošlo k správnej interpretácii aplikovaných právnych noriem. Súdne rozhodnutia sú arbitrárne vo vzťahu k posúdeniu a vysvetleniu následkov, ktoré spôsobili. Je nevyhnutné si uvedomiť, že v Slovenskej republike neexistuje iný právny názor okresného alebo krajského súdu k uvedenej problematike, ako sťažovateľom napádaný a spochybňovaný názor príslušných súdov. V rámci relevantnej právnej teórie existujú viaceré protichodné závery, ktoré vychádzajú z relevantných aj keď rozličných skutkových a hlavne právnych posúdení. Rozdielne právne závery však nikdy neboli zjednotené výkladom a právne záväzným stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Nakoľko právne závery Okresného súdu Veľký Krtíš a Krajského súdu Banská Bystrica nie je možné relevantne konparovať s inými právnymi stanoviskami súdov a argumentácia len na úrovni odbornej verejnosti nie je dostatočne predvídateľná a záväzná, je nevyhnutné, aby Ústavný súd SR v súlade s jeho právomocou posúdil či interpretácia právnych noriem okresným a krajským súdom bola ústavná. Sťažovateľ má za to, že postupom a rozhodnutím Okresného súdu Veľký Krtíš a Krajského súdu Banská Bystrica došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení Protokolu č. 11, ako aj práva podľa čl. 20 Ústavy SR a práva na pokojné užívanie majetku (čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd).“.

12. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Pri rozhodovaní vo veci vychádzal zo skutočností vyplývajúcich zo spisu okresného súdu sp. zn. 4 Cb 47/2010, ako aj listinných dôkazov predložených účastníkmi konania.

III.

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom aj na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

14. Podstatou prijatej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení ňou označených práv rozsudkom okresného súdu a potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu.

Ústavný súd k sťažovateľkou namietanému porušeniu práv okresným súdom uvádza, že v rámci svojej judikatúry už opakovane vyslovil, že princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojich základných práv, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Sťažovateľka sa ochrany svojich práv vo vzťahu k rozsudku okresného súdu č. k. 6 Cb 47/2010-265 z 5. januára 2012 domáhala podaním opravného prostriedku (odvolania), o ktorom krajský súd aj rozhodol, preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

K námietke uplatnenej okresným súdom v jeho vyjadrení, že sťažnosť sťažovateľky je neprípustná z dôvodu, že nevyčerpala opravné prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, a to podnet generálnemu prokurátorovi na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e OSP ústavný súd v zhode so svojou doterajšou judikatúrou uvádza, že správne je tvrdenie sťažovateľky v jej vyjadrení, že „Podľa ústavne konformného výkladu podanie podnetu na podanie mimoriadneho dovolania v prípade jeho nevyhovenia generálnym prokurátorom nie je účinným právnym prostriedkom, ktorý právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje každej osobe na ochranu jeho základných práv a slobôd. Samotný podnet nie je teda iným právnym prostriedkom, ktorý je sťažovateľ v zmysle § 53 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR povinný vyčerpať na ochranu svojich základných práv a slobôd ešte pred podaním sťažnosti na Ústavný súd SR (I. ÚS 67/02). Mimoriadne opravné prostriedky, ktoré navrhovateľ nemôže uplatniť osobne, nie je potrebné vyčerpať pred podaním podnetu na Ústavný súd SR, keďže ich nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné. Ustanovenie § 243e ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. – Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov neukladá totiž povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť každému podnetu. Je na voľnej úvahe generálneho prokurátora rozhodnúť o tom, či podá alebo nepodá mimoriadne dovolanie (táto voľná úvaha je vylúčená iba v prípade, že zistí, že zákonné podmienky na podanie mimoriadneho dovolania sú splnené). Oprávnenie na podanie mimoriadneho dovolania nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (mutatis mutandis II. ÚS 42/01, I. ÚS 19/01).“.

15. Predmetom posúdenia ústavného súdu sa tak stali otázky, či rozsudok krajského súdu, ktorým rozhodol o potvrdení rozsudku okresného súdu, bol dostatočne odôvodnený a či je výsledkom konania, v ktorom boli náležite interpretované právne normy.

Ústavný súd poznamenáva, že predmetom konania na okresnom súde bolo vydanie veci. Okresný súd preto v konaní o vydaní veci vykonal dokazovanie zamerané na preukázanie skutočností, či odporca ku dňu rozhodnutia súdu neužíva predmet lízingu bez právneho

dôvodu, a keďže s odkazom na ustanovenia § 114 ods. 1 písm. d), § 120 ods. 1 a § 155 ods. 1, 2 a 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii dospel k záveru, že tomu tak nie je, návrh zamietol. Pre záver okresného súdu považoval ústavný súd za zásadné ustanovenie § 155 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého súdom schválený reštrukturalizačný plán sa považuje za právny úkon urobený vo forme a spôsobom, ktorý je vyžadovaný osobitnými predpismi pre vznik, zmenu alebo zánik práv alebo záväzkov obsiahnutých v pláne. Podľa zistení ústavného súdu reštrukturalizačný plán bol potvrdený uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 2 R 1/2010-176 z 28. júla 2010 (právoplatné a vykonateľné 4. augusta 2010), na základe čoho okresný súd uzavrel, že reštrukturalizačný plán potvrdený súdom zmenil lízingovú zmluvu uzatvorenú medzi účastníkmi tak, že stanovil prechod vlastníckeho práva odporcu k predmetu lízingu úplným zaplatením splátok prihlásených do reštrukturalizačného konania, a to najneskôr 30. júna 2012. Na jeho základe tak odporca ku dňu rozhodovania okresného súdu o vydaní veci neužíval predmet lízingu bez právneho dôvodu.

Proti rozhodnutiu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom namietala, že okresný súd nesprávne právne posúdil vec, keď vyslovil, že návrh na vydanie veci nie je dôvodný, rozsudok označila za nepreskúmateľný a podstatnú časť svojho odvolania venovala námietke nesprávneho výkladu ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii pri prihlasovaní pohľadávok v reštrukturalizačnom konaní.

Ústavný súd preskúmal rozsudok krajského súdu a dospel k záveru, že argumentácia sťažovateľky nebola spôsobilá spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by posudzovaný rozsudok krajského súdu bol svojvoľný, v nesúlade s platnou právnou úpravou či nedostatočne odôvodnený.

Vo vyjadrení podanom ústavnému súdu sťažovateľkou k stanoviskám súdov namieta, že „Príslušné súdy si nedostatočne uvedomili, že hoci predmetom ich súdneho konania bolo právo na vydanie veci, okrem meritórneho rozhodnutia v rámci prejudiciálnych otázok vyslovili svoj právny názor na spôsob prihlasovania pohľadávok z leasingových zmlúv do reštrukturalizačných konaní dlžníkov.“. S uplatnenou námietkou sťažovateľky možno súhlasiť v tom, že v konaní o vydaní veci nebolo úlohou všeobecných súdov zaujímať stanovisko k otázkam spätým s reštrukturalizačným konaním (prihlasovanie pohľadávok), jeho závery vyplývajúce zo schváleného reštrukturalizačného plánu a majúce záväzný charakter boli však pre rozhodnutie vo veci zásadné. Krajskému súdu nemožno vytýkať, že v odôvodnení svojho rozhodnutia uskutočnil sumarizáciu aj ďalších skutočností, keďže tým reagoval na námietky sťažovateľky uvedené v odvolaní, ktoré poukazovali na nesprávnosť uplatňovania ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii. V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľka obdobne poukázala na túto skutočnosť, napriek tomu rozhodnutie krajského súdu označila za nedostatočne odôvodnené a arbitrárne.

16. Ústavný súd po posúdení všetkých relevantných skutočností dospel k názoru, že rozhodnutie krajského súdu je náležité odôvodnené a vychádzajúce zo správnej interpretácie právnych noriem, predovšetkým zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Ústavný súd preto konštatuje, že rozsudkom krajského súdu nedošlo k porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.

17. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že sťažovateľkou nastolené otázky oprávnenosti prevodu vlastníckeho práva z prenajímateľa na nájomcu a ich rozsah vyvolané reštrukturalizačným plánom schváleným súdom v sebe zahŕňajú ústavný aspekt, nie je však možné vyriešiť ich v konaní o predmetnej sťažnosti sťažovateľky.

Ústavný súd k uplatnenej námietke sťažovateľky o porušení práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu uvádza, že argumentáciu (výška uplatneného nároku a uspokojovanie nezabezpečených pohľadávok) uvádzanú vo svojom stanovisku k vyjadreniam okresného súdu a krajského súdu bolo možné na ústavnom súde uplatniť v sťažnosti smerujúcej proti uzneseniu, ktorým okresný súd potvrdil reštrukturalizačný plán prijatý schvaľovacou schôdzou a novo ním kreoval vlastnícke vzťahy účastníkov lízingovej zmluvy. Podľa zistení ústavného súdu sťažovateľka takúto sťažnosť nepodala.

18. Ústavný súd považuje za potrebné reagovať aj na námietku sťažovateľky, že je nevyhnutné, aby posúdil, či je interpretácia právnych noriem zákona o konkurze a reštrukturalizácii ústavná, keďže v Slovenskej republike neexistuje iný právny názor okresného súdu alebo krajského súdu k uvedenej problematike, pričom protichodné závery uvádza aj právna teória a tieto nikdy neboli zjednotené výkladom a právne záväzným stanoviskom najvyššieho súdu. Ústavný súd poznamenáva, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov ani podávať záväzné výklady pre rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov, a suplovať tak právomoc, ktorá je podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zverená najvyššiemu súdu (I. ÚS 199/07, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09, III. ÚS 479/2013 a ďalšie).

19. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, a ďalšími nárokmi sťažovateľky sa už nezaoberal.

20. Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde k rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudcu Milana Ľalíka.

Odlišné stanovisko sudcu Milana Ľalíka

S väčšinou senátu zaujatými názormi a hlavne s konečným výsledkom sa nemôžem stotožniť z dôvodov, ktoré sa sústreďujú na výhrady, ktorých zmyslom je kritika právneho názoru, podľa ktorého súdom schválený reštrukturalizačný plán sa považuje za „prevodnú či prechodnú zmluvu“ vlastníctva k veci medzi užívateľom a jej vlastníkom a že tieto účinky reštrukturalizácie nebolo možné riešiť v konaní o ústavnej sťažnosti.

Ústavný súd totiž kľúčový princíp právneho štátu degradoval na princíp len zákonný, ktorý v konkrétnom ustanovení dokonca anuloval právo vlastníka domáhať sa ochrany svojich práv voči užívateľovi či nájomcovi veci na súde; vlastník veci sa domáhal ochrany nielen „obyčajného práva“, ale práva základného, garantovaného čl. 20 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

Napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu vidím protiústavným aj v kontexte s čl. 13 dohovoru, lebo všeobecným súdom aplikované ustanovenia – ktoré aproboval ústavný súd – totiž vylučujú pre vlastníka veci účinný právny prostriedok nápravy rozhodnutia konkurzného súdu, ktoré vlastníkovi veci neposkytuje žiadajú ochranu.

Aj v prebiehajúcom reštrukturalizačnom konaní je nepochybne záujmom účastníkov (teda aj vlastníka veci) dosiahnutie spravodlivej ochrany svojich práv a oprávnených záujmov (§ 1 OSP). Právo účastníka je prvotným záujmom naplnenia zmyslu a účelu súdneho konania, ktorým je poskytovanie ochrany základným právam, nachádzajúcim svoj výraz v požiadavke,

aby žiaden z účastníkov nebol nespravodlivo poškodený alebo nedovolené zvýhodnený, čo sa v danom prípade nestalo.

Reštrukturalizačný plán môže podľa môjho názoru upraviť vznik, zmenu alebo zánik iba pohľadávok, ktoré sa v reštrukturalizácii uplatňujú prihláškou. Akékoľvek zmeny vo vlastníckom práve k veci si však vždy vyžadujú samostatný (mnohokrát kvalifikovaný a formálny) prejav vôle (kúpnu zmluvu, darovaciu zmluvu ap.), ktorý nemôže spoločné rozhodnutie veriteľov a potvrdenie plánu súdom nahradiť.

Zo všetkých uvedených dôvodov sa podľa môjho názoru malo ústavnej sťažnosti vyhovieť a napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako protiústavné zrušiť.